

מבוא למינהל וכלכלה

שתי יחידות לימוד

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שלוש שעות.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים:

נושא א': מבנים ותהליכים בארגון

פרק ראשון 18 נקודות

פרק שני 32 נקודות

נושא ב': מבוא לכלכלה

פרק שלישי 50 נקודות

סה"כ 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר לשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: הקפד לציין במחברת הבחינה את מספר השאלה ואת מספר הסעיף שעליהם אתה משיב.

בשאלון זה 7 עמודים.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר, אך מכוונות הן לנבחנות והן לנבחנים.

בהצלחה!

השאלות

נושא א': מבנים ותהליכים בארגון (50 נקודות)

פרק ראשון (18 נקודות)

קרא את תיאור האירוע שלפניך, וענה על שלוש מבין השאלות 1–4 שלאחריו (לכל שאלה – 6 נקודות).

אירוע

חברת "גל סע", בראשות המנכ"ל עמית דגן, עוסקת במכירה ובהשכרה של רכבים ללקוחות פרטיים, לארגונים ולמוסדות ציבור. המשרד הראשי של החברה ממוקם באזור תל-אביב. החברה מורכבת מאגפים: אגף מכירת רכב, אגף השכרת רכב, אגף משאבי אנוש ואגף פרסום. לחברה סניפים בירושלים, באשדוד, בבאר-שבע, בחיפה ובאילת. בכל סניף עובדים מנהל סניף, אנשי מכירות ונותני שירות לרכבים שנרכשו מהחברה. כל סניף רשאי לתת הנחה במכירת הרכבים על-פי הנהלים של החברה. מנהלי הסניפים כפופים ישירות למנכ"ל החברה עמית דגן. כל מנהל חייב לדווח למנכ"ל על היקף המכירות בסניף מדי חודש. במהלך החודש האחרון הגיעו להנהלת החברה תלונות רבות של לקוחות על עיכובים באספקת הרכבים שנרכשו בסניף ירושלים ועל פרסום מטעה בעיתונות. המנכ"ל עמית דגן ביקש ממזכירתו, רעות לוי, לזמן בדחיפות, באמצעות הדוא"ל, את כל מנהלי הסניפים לדיון בתלונות הלקוחות.

שאלה 1

חלוקת העבודה בחברת "גל-סע" נעשית על בסיס תפוקות. ציין **שתי** אפשרויות לחלוקת העבודה על בסיס תפוקות, והבא דוגמה **לאחת** מן האפשרויות שצינת.

שאלה 2

הסבר מהי **יחידת קו** ומהי **יחידת מטה**. ציין מהן יחידות המטה בחברת "גל סע".

שאלה 3

הסבר מהו **מבנה פורמלי** של ארגון. ציין **שני** מאפיינים של מבנה פורמלי המתוארים באירוע.

שאלה 4

הסבר מהו **ביזור סמכויות** ומהו **ריכוז סמכויות**. הבא דוגמה מן האירוע לביזור סמכויות.

פרק שני (32 נקודות)

ענה על ארבע מבין השאלות 5–10 (לכל שאלה – 8 נקודות).

שאלה 5

ארגונים מאופיינים על-פי מטרותיהם ועל-פי דרך פעולתם.

- (4 נק') א. להלן טבלה של מאפייני ארגון ציבורי ומאפייני ארגון עסקי (פרטי).
העתק את הטבלה למחברתך וערוך בה השוואה בין סוגי הארגונים.

מאפיין	ארגון ציבורי	ארגון עסקי (פרטי)
מטרה		
קובעי המטרות		
מימון		
שיקולים בקבלת החלטות		

- (4 נק') ב. ניתן לסווג את הארגונים על-פי טכנולוגיות ייצור. הסבר מהו **ייצור המוני** ומהו **ייצור סדרתי**.

שאלה 6

הבסיס לחלוקת עבודה הוא אחד המאפיינים של ארגון.

- (4 נק') א. הסבר מהי חלוקת עבודה על בסיס **פונקציונלי (תפקודי)** ומהי חלוקת עבודה על בסיס **טכנולוגי**.

- (4 נק') ב. במדרג היררכי קיימות שלוש קבוצות: צמרת הארגון, מנהלי דרג הביניים ועובדים זוטרים. בחר **שתיים** מבין הקבוצות האלה והסבר מי נכלל בהן ולמה אחראית כל קבוצה.

שאלה 7

במשק הכלכלי ישנם ארגונים מסוגים שונים.

- (4 נק') א. הסבר מהו **ארגון**. ציין **שני** מאפיינים של ארגון.
(4 נק') ב. הסבר מהו **מלכ"ר**. ציין **שני** מאפיינים של מלכ"ר.

שאלה 8

ככל שהארגון גדול יותר, יש לשכלל את ערוצי התקשורת שבו.

- (4 נק') א. הסבר מהו ערוץ תקשורת **אלכסוני**. ציין את **שני** כיווניו.
(4 נק') ב. הסבר את החשיבות של התקשורת **האופקית** לעבודת הארגון.

שאלה 9

בעידן המודרני ארגונים רבים נוהגים לבצע פעולות באמצעות רשת וירטואלית.

- (6 נק') א. הסבר מהו **אינטרנט** ומהו **אינטרנט**.
(2 נק') ב. הסבר את חשיבות **האינטרנט** לעבודת הארגון.

שאלה 10

אנשים מטבעם מתקשרים זה עם זה כדי להשיג מטרות ארגוניות.

- (4 נק') א. הסבר מהי **תקשורת חד-סטרית** ומהי **תקשורת דו-סטרית**.
(4 נק') ב. להלן טבלה המשווה בין **תקשורת פורמלית** ובין **תקשורת בלתי פורמלית**.
העתק את הטבלה למחברתך והשלם אותה.

מאפיינים	תקשורת פורמלית	תקשורת בלתי פורמלית
זרימת התקשורת		
מהירות		
סוג המידע		
צורת העברת המידע		

נושא ב': מבוא לכלכלה (50 נקודות)

פרק שלישי (50 נקודות)

ענה על חמש מבין השאלות 11–19 (לכל שאלה – 10 נקודות).

שאלה 11

הממשלה החליטה לסייע למפעלים המעסיקים אנשים עם מוגבלויות.

(3 נק') א. ציין את הגישה הכלכלית המאפיינת החלטה זו של הממשלה.

(7 נק') ב. הסבר אחד משיקולי הממשלה בבואה לסייע למפעלים המעסיקים אנשים עם מוגבלויות.

שאלה 12

השקעה בחינוך היא חיונית לכל מדינה שמשאבי הטבע שלה מתמעטים במהירות.

(4 נק') א. ציין שני סוגים של גורמי ייצור הקיימים במשק.

(6 נק') ב. איזה גורם ייצור נחשב לחיוני יותר לפיתוח המשק? נמק את תשובתך.

שאלה 13

בקיבוץ "ענבים" משתמשים בשיחי הגפן להצללה של חצרות הבתים, ואילו בקיבוץ "אשכולות" משתמשים בשיחי הגפן לייצור יין.

(4 נק') א. ציין באיזה משני הקיבוצים שיחי הגפן הם מוצרי השקעה. נמק את תשובתך.

(6 נק') ב. הסבר את הקשר בין צריכה גבוהה בהווה לבין רמת החיים בעתיד.

שאלה 14

מפעל לחומרי הדברה נערך להגדלת התפוקה הכוללת בתקופת הקיץ.

(5 נק') א. הסבר את המושג תפוקה כוללת.

(5 נק') ב. הסבר כיצד יכול מפעל להגדיל במהירות את תפוקתו כדי לספק את הביקוש בתקופת הקיץ.

שאלה 15

מעסיקים מתנגדים להעלאת שכר עובדי הדפוס ומאיימים בפיטורי עובדים.

- (5 נק') א. הסבר כיצד תשפיע עליית שכר עובדי הדפוס על **הכמות המוצעת** של הספרים.
(5 נק') ב. הסבר את חוק **התפוקה השולית הפוחתת**.

שאלה 16

לאחרונה פורסם כי צריכת שמן זית טובה לבריאות ומאריכה חיים.

- (5 נק') א. הסבר כיצד עשוי הפרסום להשפיע על הביקוש לשמן זית.
(5 נק') ב. ציין גורם נוסף שיכול להשפיע על הכמות המבוקשת לשמן זית.

שאלה 17

רשות ההגבלים העסקיים חושדת כי קיים קרטל בין יצרני הלחם הגדולים.

- (4 נק') א. הסבר מהי מטרת חוק ההגבלים העסקיים.
(6 נק') ב. הסבר מהו **קרטל** וכיצד הוא משפיע על קיומה של תחרות משוכללת.

שאלה 18

יש הטוענים שהמאבק לצדק חברתי גרם לאבטלה מחזורית.

- (5 נק') א. מהי **אבטלה מחזורית**?
(5 נק') ב. הסבר כיצד משפיעה האטה בפעילות הכלכלית על מחירי מוצרים.

שאלה 19

בנק ישראל יכול להשפיע על כמות אמצעי התשלום במשק על-ידי שינוי שיעור הנזילות (יחס הרזרבה).

- (5 נק') א. הסבר מהו **שיעור הנזילות**.
(5 נק') ב. הסבר כיצד משפיעה עליית שיעור הנזילות על כמות אמצעי התשלום במשק.

בהצלחה!